

Pandemide özel hastane hekimleri

Okan Toygar*

Sonda söylenecek cümleyi başta söylemek gerekirse, böyle bir dönemde dahi sadece kârını düşünen özel hastanelerin uygulamaları hekimleri isyan noktasına getirdi.

Özel hastanelerde çalışan hekimlerin; çalışma koşullarının olumsuzluğundan, emeklerinin sömürülmesine kadar pek çok sorunları bulunmaktaydı. Hekim ücretleri özel hastane yöneticileri tarafından “en büyük gider” olarak görüldüğü için, hastaneler arasında uygulamada küçük farklılıklar olsa da, çoğu özel hastanede hekimlerden çeşitli adlar altında kesinti yapılmakta, hakedişler iki-üç ay geriden, bazen daha da geç verilmekteydi. Bunlar yıllardır özel hastane hekimlerinin

maruz kaldığı sıradan uygulamalardı. Yaşamakta olduğumuz pandemi süreci bu sorunları hem derinleştirdi hem de daha görünür kıldı. Sonda söylenecek cümleyi başta söylemek gerekirse, böyle bir dönemde dahi sadece kârını düşünen özel hastanelerin uygulamaları hekimleri isyan noktasına getirdi.

Pandeminin başladığı ilk günlerde özel hastane patronları evlerinde kendilerini koruma altına almışken, sağlık emekçileri toplu taşıma araçlarında gidip gelerek her gün onlarca COVID-19 hastası ile ilgilendiler. Onların testlerini yaptılar, servislerde, yoğun bakımlarda onları takip ettiler; has-

talandılar, parasız kaldılar, öldüler... İlk vakanın açıklandığı 11 Mart 2020 sonrası hasta başvuruları bir anda azaldığı için özel hastanelerde çalışan sağlık emekçilerinin çoğu ücretsiz izne çıkarıldı. Hekimler ise bordrolu olarak iş kanununa bağlı çalışma yerine serbest meslek erbabı şeklinde çalışmaya zorlandıkları için özellikle ilk üç aya ait hakedişleri neredeyse sıfırlandı. Kiralarını, çocuklarının okul taksitlerini ve önceden planlanmış borçlarını nasıl ödeyeceklerini düşündüler kara kara. Bu dönemde dahi bir hastane zincirinde hekimlerin zaten oldukça azalmış olan hakedişinden

* Dr. Hekim Sözü Yayın Kurulu üyesi

Koruma altındaki hastane sahipleri; ellerinde telefonları, hastane müdürleri ve başhekimlere PCR testinden ve kamu hastanelerinde yer bulamadığı için çaresizce yatacak yer arayan COVID hastalarından fahiş ücretler alınması için talimatlar yağdırırken, enfeksiyon hastalıkları, dahiliye ve göğüs hastalıkları polikliniklerinde, acillerde ve laboratuvarlarda sağlık emekçileri her an hasta olma riskiyle gece gündüz çalışıyorlardı.

acımasızca, tepeden inmece bir tavırla ve illegal olarak %25 kesinti yapıldı. Gerekçe de azalmış olan cirolarıydı. Hekim nasıl öderse ödesindi çocuğunun okul taksitini. Sabit ücretle çalışan hekimlerin ise ücretsiz izne çıkarılması veya yarı zamanlı çalıştırılması söz konusu olmuştu. Bazı hastanelerde ise hekimler de kısa çalışma sistemine dâhil edildiler.

Koruma altındaki hastane sahipleri; ellerinde telefonları, hastane müdürleri ve başhekimlere PCR testinden ve kamu hastanelerinde yer bulamadığı için çaresizce yatacak yer arayan COVID hastalarından fahiş ücretler alınması için talimatlar yağdırırken, enfeksiyon hastalıkları, dahiliye ve göğüs hastalıkları polikliniklerinde, acillerde ve laboratuvarlarda sağlık emekçileri her an hasta olma riskiyle gece gündüz çalışıyorlardı.

Bazı özel hastanelerde COVID-19 şüphesi olan hekimler kendi hastanelerinde ücretsiz PCR yapılması yerine devlet hastanelerine yönlendirildiler. İlk haftalarda koruyucu ekipman, maske, siperlik ve dezenfektan gibi gereksinimleri hekimler kendileri temin etmeye çalıştılar. COVID tanısı alan hekimler ise hastanede yattıkları ya da evde karantinada oldukları süre boyunca, sabit bir gelirleri ve güvenceleri olmadığı için hiç para kazanamadılar. Üstelik bu hekimlerin büyük kısmı o hastaneye başvuran COVID hastası ile olan temaslarından ötürü hastalanmışlardı. Yani özel hastane patronu, çaresizlikle kendi hastanesine başvuran hastadan, üstelik mevzuata aykırı olarak gecede 15000 TL'ye varan ücret alıyor, ama COVID'li hastayı iyileştirmeye çalışırken enfekte olan hekim, işe gelemediği günlerde bir kazancı olmadığı için geliri oldukça düşük oluyordu.

Derken yaz geldi... Özel hastanelerin “üst düzey” yöneticileri bu kez belki de uzak diyarlardan, yazlıklarından talimatlarını iletiler hastane yöneticilerine. Bu arada, biraz pandeminin şiddetinin azalması, biraz da “Temiz hastaneyiz” kampanyalarının etkisiyle, COVID dışı elektif hasta ve ameliyatlar da artmaya başlamıştı. Ancak kâr dışında hiçbir şey düşünmeyen özel hastane yöneticileri pandemiden dolayı azaltılmış olan personel sayısı ile çalışmaya devam ettiler. Neredeyse hastalarla hekimleri baş başa bıraktılar. Yardımcı sağlık personelinin yapması gereken pek çok işi hekimler yapmak zorunda kaldı. Personel eksikliğinden dolayı COVID

şüphesi ile hastaneye başvuran hasta ile gözlük muayenesi için göz polikliniğine gelen hasta aynı bankonun önünde sıra beklediler. Kısacası hekimler azal(tıl)mış hakedişlerine rağmen canhıraş çalışırken, özel hastaneler yapmaları gerekenin tam tersini yaparak hem hastaların, hem de hekimlerin enfekte olma olasılığını arttırdılar.

Hekimlerin iş yükü ve aldıkları risk artarken, kazançları da belirgin olarak azalmıştı. İstanbul Tabip Odası'nın özel sağlık sektöründe çalışan hekimler üzerinde yaptığı ve sonuçlarını Haziran 2020'de açıkladığı bir anket çalışmasında, “Çalıştığınız kurumlarda geliriniz azaldı mı?” sorusuna hekimlerin %97 gibi ezici bir çoğunluğu “evet” yanıtı vermişti. “Evet” yanıtı verenlerin yaklaşık yarısı ise gelirlerindeki bu azalma miktarının %50' den fazla olduğunu belirtmişlerdi.

Özel hastanelerde çalışan hekimlerin büyük çoğunluğu bu dönemde yalnız ve çaresiz kalmışlardır. Yıllardır hekimlerin ve sağlık çalışanlarının emekleri üzerinden servetlerine servet, kârlarına kâr katan özel hastane sahipleri bu süreçte elini taşın altına sokmaktan kaçınmış, bırakın çalışanlarına destek olmayı “kriz”in bedelini yine emekçilere ödetmeye çalışmışlardır. Kamu kaynaklarıyla beslenerek büyüyen bu hastane zincirleri, “kamu”ya (halka) sağlık hizmeti veren, verirken hastalanan, hayatını kaybeden hekiminin hakedişini kesmiş, hastalandığı dönemde parasız bırakmış, hayatını kaybettiğinde de hastane önünde anma toplantısı yapılmasına engel olmaya çalışmıştır.

Sonuç olarak yaşanan bu süreç, özel hastane patronlarının halk sağlığına, hekimlere ve diğer sağlık çalışanlarına bakışını daha anlaşılır hale getirdi. Kendisi de doktor olan bir hastane zincirinin “üst düzey” yöneticisinin dediği gibi iyi hekimlik ve nitelikli sağlık hizmeti önemli değildi onlar için; çünkü onlar ticaret adamıydı.

Gece gündüz demeden yoğun bakımlarda, COVID polikliniği ve servislerinde risk altında çalışan, hakedişleri kesilen, hastalanan, ağır pnömoni geçirip günlerce yoğun bakımda kalan, entübe olan hekimler ve hayatını kaybeden hekimlerin aileleri eminim bu süreçte kendilerine yapılanları ve bunları yapan “ticaret adamları”nı hiç unutamayacaklardır.

